מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מנהגי ראש השנה ואת משמעותם
- להבין את הקשר בין סימני המאכלים לאיחולים
- לתרגל מילים ומושגים הקשורים לחג

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה – בחירה מרובה

1. ב – תקיעה צליל ארוך, תרועה רצף צלילים קצרים
2. א – שנה טובה ומתוקה
3. ב – יסתלקו – שהרע ילך
4. ב – הולכים למקור מים ומבקשים להתחיל מחדש
5. ב – א׳–ב׳ בתשרי
6. א – ת־ק־ע

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – אפשר לראות ולגעת בשופר
2. לא נכון – קול ומצווה הם בלתי מוחשיים
3. נכון – זה הפירוש של הביטוי
4. לא נכון – הוא נהוג בעיקר במשפחות ממוצא ספרדי ומזרחי
5. נכון – כך מסבירים את מנהג אכילת הגזר

חלק ג' – השלמת מילים

1. שופר
2. דבש
3. תשליך
4. יהי רצון
5. תקיעה
6. תרועה

חלק ד' – התאמה בין סימן לאיחול

- 1 – ה (שנה טובה ומתוקה)
- 2 – ד (שהרע יסתלק)
- 3 – ב (שנרבה בטוב (ביידיש))
- 4 – ג (צליל ארוך בשופר)
- 5 – א (רצף צלילים קצרים)

חלק ה' – סידור שלבים – מה עושים בתשליך

1. הולכים למקור מים, כמו נהר או ים
2. עומדים ליד המים
3. אומרים פסוקים מתאימים
4. מבקשים להתחיל שנה חדשה ונקייה

חלק ו' – כתיבה קצרה

1. כל סימן מבטא איחול טוב לשנה החדשה דרך משחק מילים או טעם
2. מוחשי אפשר לגעת בו כמו השופר, בלתי מוחשי לא כמו קולו או המצווה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תקיעה-צליל ארוך, תרועה-צלילים קצרים
- כל סימן נכון עם איחול מתאים כמו תפוח בדבש-שנה מתוקה
- הליכה למקור מים ובקשה להתחיל מחדש

טיפים להפעלה:

- אפשר להביא שופר אמיתי או הקלטה כדי להדגים תקיעה ותרועה
- כדאי לתת לתלמידים לשתף מנהגי משפחה נוספים מראש השנה
- במשימת היצירה אפשר לעבוד בזוגות ולשתף את הכיתה

דף תרגול: ראש השנה – מורשת חיה בשולחן ובקול

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בראש השנה יש מנהגים שעוברים במשפחות במשך דורות – תקיעת שופר, סימנים על השולחן וטקס תשליך. בדף נתרגל את המשמעות של המנהגים האלה.

1 חלק א' – הבנה – בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל בין תקיעה לתרועה?

(א) תקיעה קצרה, תרועה ארוכה (ב) תקיעה צליל ארוך, תרועה רצף צלילים קצרים (ג) אין הבדל ביניהן

(ד) תקיעה נעשית רק בבוקר

2. מה מאחלים כשאוכלים תפוח בדבש?

(א) שנה טובה ומתוקה (ב) שנה קרה (ג) שנה ארוכה (ד) שנה שקטה

3. מה מסתתר במילה 'סלק'?

(א) שם של ירק בלבד (ב) יסתלקו – שהרע ילך (ג) שם של עיר (ד) מילה ביידיש

4. מה עושים בטקס תשליך?

(א) אוכלים דגים (ב) הולכים למקור מים ומבקשים להתחיל מחדש (ג) תוקעים בשופר

(ד) שרים שירים בלבד

5. באיזה תאריך חל ראש השנה?

(א) א׳ בניסן (ב) א׳–ב׳ בתשרי (ג) ט׳ באב (ד) י׳ בתשרי

6. מה השורש של המילה 'תקיעה'?

(א) ת־ק־ע (ב) ת־ר־ע (ג) ש־פ־ר (ד) ק־ו־ל

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השופר עצמו הוא דבר מוחשי	☐	☐
2	קול השופר והמצווה הם דברים מוחשיים	☐	☐
3	האיחול 'שנהיה לראש ולא לזנב' מבקש שנוביל ונצליח	☐	☐
4	סדר יהי רצון נהוג רק אצל יוצאי אשכנז	☐	☐
5	הגזר קשור בביידיש למילה 'להרבות'	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. בראש השנה תוקעים ב _____

2. אוכלים תפוח ב _____ לשנה מתוקה

3. בטקס _____ הולכים למקור מים

4. ה _____ הוא ברכה קצרה שאומרים לפני אכילת כל סימן

5. צליל שופר ארוך ואחד נקרא _____

6. רצף צלילים קצרים מאוד בשופר נקרא _____

4 חלק ד' – התאמה בין סימן לאיחול

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. תפוח בדבש	___	**א.** רצף צלילים קצרים
2. סלק	___	**ב.** שנרבה בטוב (ביידיש)
3. גזר	___	**ג.** צליל ארוך בשופר
4. תקיעה	___	**ד.** שהרע יסתלק
5. תרועה	___	**ה.** שנה טובה ומתוקה

5 חלק ה' – סידור שלבים – מה עושים בתשליך

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	עומדים ליד המים
☐	מבקשים להתחיל שנה חדשה ונקייה
☐	הולכים למקור מים, כמו נהר או ים
☐	אומרים פסוקים מתאימים

6 חלק ו' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה אוכלים סימנים בראש השנה

2. מה ההבדל בין דבר מוחשי לבלתי מוחשי? תנו דוגמה מהחג

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין תקיעה לתרועה?

תנו דוגמה לסימן ולאיחול שלו

מה עושים בטקס תשליך?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀